

אליעזר קרול

בן פסיה ומרדכי קרול

21 במאי 1887 – 26 במרץ 1958

אליעזר קרול נולד בשנת 1887 בעיר קרמנצ'וג שבאוקראינה. אביו הסוחר היה מחובבי ציון, שחינך את ילדיו לעלייה לארץ ישראל.

במהלך הפרעות (פוגרומים) בשנים 1903 - 1906 היה אליעזר פעיל בארגון ההגנה העצמית בקרנצ'וג, ייקטרינוסלב וצ'רקאסי. מצב יהודי רוסי באותה תקופה הביאו לידי החלטה שיש להילחם בצאריזם עד שיושג ליהודים שווי זכויות.

לאחר שגויס לצבא הצאר הרוסי, נאסר אליעזר באשמת חתרנות מהפכנית ונידון לארבע שנות מאסר בעבודת פרך. בן תשע-עשרה היה אליעזר כאשר, לאחר שבילה שנתיים במאסר הצליח לברוח.

לארץ-ישראל התגלגל אליעזר במקרה. דודו הציוני, שקיבל על עצמו לעזור לאליעזר, הבטיח לסדר את ניירות ההגירה של אליעזר בתנאי שיסע רק לארץ ישראל.

בינואר 1908, בהגיעו לחיפה, הלך אליעזר ברגל לזכרון-יעקב, שם גרה אז אחותו וגיסו.

בזכרון-יעקב יצא אליעזר לעבודה בכרמי האיכרים ושדותיהם כשכיר יום. תנאי העבודה הקשים של הפועלים היהודים במושבה המריצו אותו להתחיל בפעולה לשיפור תנאי המחיה ולארגון הפועלים. הוא היה, איפוא, שותף להקמת ועד הפועלים בזכרון-יעקב לצד אשתו חיה, יוסף ברץ ואחרים. מאוחר יותר הצטרף לוועד דוד גרין (לימים דוד בן-גוריון). בעזרת בן-גוריון העמיק אליעזר את ידיעתו על הארץ, על הציונות ועל חלקה של תנועת הפועלים בציונות. בעזרת בן-גוריון הצליחו חברי הוועד לייעל את אירגונם, הם הקימו קופת מלווה, שהייתה עזר לחברייהם בשעות מצוקה.

בזכרון-יעקב נודע לאליעזר על הקמת אירגון "השומר". הידיעות שהגיעו אליו בדבר "השומר" עוררו בו רצון רב להכירו מקרוב, ולשם כך לעבור לגליל. אולם חבריו בזכרון-יעקב לא נתנו לו לעזוב.

שנה לאחר הגיעו לזכרון-יעקב הגיע לשם ישראל שוחט במגמה לגייס חברים חדשים לארגון "השומר". מישראל שוחט למד אליעזר את שלושת עיקרי הפעולה של "השומר", שכללו הגנה, כיבוש העבודה העברית וחיים בקולקטיב. פגישה זו עם ישראל שוחט שינתה את הלך מחשבותיו של אליעזר שינוי גמור. באופן מיוחד הוא נמשך לרעיון הפקדת השמירה בידי הפועל העברי.

ואמנם, לאחר פגישתו עם ישראל שוחט, בשנת 1909, קיבל אליעזר את הצעת ועד מושבת זכרון-יעקב לשמור על הגורן במושבה.

בקיץ 1910 התכנסו בזכרון-יעקב כל חברי ועד "השומר". הם הכינו את רשימת השומרים, שהיו מיועדים לעבור לחדרה, וצירפו אליה גם את אליעזר וחיה קרול.

בשלהי אותו קיץ, בעודו שומר על הגורן בזכרון-יעקב, רדף אליעזר יחד עם איש "השומר" צבי בקר אחרי שודד ידוע, נאיף זברה. הגם שאליעזר הצליח להתגבר על השודד, הוא נפצע במאבק זה.

בראשית קיץ 1911 החל אליעזר לשמור בחדרה במסגרת "השומר". בחדרה היה אליעזר שותף למאבק כנגד הערבים, שהתגרו בשומרים, ניסו לגזול מהם את נשקם, להפילם מסוסותיהם ולתקוף אותם בלילות. בחדרה נולד בנם בכורם של חיה ואליעזר קרול – אחיעם.

בחדרה לקח על עצמו אליעזר משימה נוספת – טיפול וסידור עולי תימן בעבודה בכרמים ובשדות.

יחד עם חבריו נדד אליעזר בין המושבות במשימות השמירה. בשנת 1913 הוא היה בין אנשי השומר שייסדו את תל-עדשים. שם, בתל-עדשים נולד בנו השני דב, שנקרא על שם אחיו של אליעזר שטבע בנהר בגולה. בנו השלישי נקרא יגאל.

לימים עלו לארץ צבי ועטרה, אחיו ואחותו של אליעזר, ששניהם הצטרפו ל"השומר". לארץ עלו גם הוריו של אליעזר פסיה ומרדכי קרול.

בקיץ של שנת 1918 התקיימה בטבריה ועידת השומר, בה הוחלט על התנדבות חברי השומר לגדודים העבריים ולמשטרה הבריטית, במטרה להשתתף בכיבוש הארץ, וכן כדי ליצור כוח הגנתי ליישוב היהודי בארץ-ישראל ולקבל חינוך צבאי מתאים.

בנובמבר 1918 התגייס אליעזר קרול לגדוד העברי הארץ-ישראלי. לאחר שעבר אימונים צבאיים עם חבריו במצרים, הוא הגיע לארץ במסגרת הצבא הבריטי. יחד עם מספר מצומצם של חברי השומר ששירתו בגדוד הארץ-ישראלי החל אליעזר לעסוק ברכישת נשק והעברתו לידי ארגון "השומר". הקבוצה, שכונתה בשם ה"בשקירים", מימנה בתחילה את הרכש ממשכורתיהם הצבאיות של חבריה.

בחודש פברואר 1919 הועבר הגדוד של אליעזר לחיפה גם כדי להחליף את החיילים הבריטים, שהופקדו על שמירת מחסני המזון של הצבא בארץ-ישראל, סוריה ולבנון וגם כדי להיות כוח כנגד סכנת התמרדות של גדודי צבא וגדודי עבודה מצריים, שהובאו לארץ על-ידי הבריטים.

בשנת 1920 היה אליעזר ממקימי גדוד העבודה, שבמסגרתו השתתף בסלילת כביש מגדל-צמח ובייבוש ביצות.

בשנת 1921 היה אליעזר בין משקמי כפר-גלעדי, שננטש במאורעות תל-חי. כפר-גלעדי הפך לביתו הקבוע של אליעזר, ובו התמסר לעבודה במטעים והיה ממפעילי ארגון המשתללות. תוך כדי עבודתו בקיבוץ המשיך אליעזר בפעילותו ברכישה, בהברחה ובאגירת נשק במחסן מרכזי. הוא גם טיפל בהברחת עולים מסוריה ומלבנון.

בשנת 1947 יצא אליעזר בשליחות לארצות אמריקה הדרומית לעודד עליית יהודים משם.

בשנת 1949 הוא עסק בהקמת קרית-שמונה.

אליעזר קרול הלך לעולמו בשנת 1958, ונקבר בחלקת "השומר" בבית הקברות בתל-חי.